

CHABAŘOVICE **LÉTO - VODA - SLUNCE**

Je léto - čas dovolených. K létu patří voda a slunce. Na dovolenou se můžeme vypravit kamkoliv, ale mi zůstaneme v Chabařovicích a navštívíme místa, která bývala dříve vyhledávaná k osvěžení při letních parnech. Dnes bychom mohli využít třeba příjemného prostředí zdejšího opět upraveného koupaliště s nádhernou kulisou Krušných hor vypínající se v pozadí nad vodní hladinou. Posadíme se, alespoň fiktivně třeba na hráze a zahledíme se do okolí. Nevím, zda Vás napadne, že se vlastně díváme na gigantické dílo soustavy čtrnácti rybníků, které musel někdo někdy vybudovat. Ten někdo byli převážně lidé z Chabařovic v době krátce poválečné. Těch lidí nasčítaně byli stovky. Oficiálně se vlastně nedíváme na koupaliště, ale na Rybniční hospodářství Chabařovice. Zdomácnělý název je „Rybárna“. Ti starší a vzdálenější používají ještě nyní název „U Bastla“. V původních projekčních záměrech, ale ani v prvních letech výstavby se v rámci tohoto komplexu na ploše 42 ha s koupalištěm vůbec neuvažovalo. Počátek výstavby spadá do závěru roku 1949. Ukončení tzv. velkých staveb Rybničního hospodářství Chabařovice bylo provedeno v roce 1972, i když menší úpravy probíhaly dál. Plných 23 let pracovali chabařovičtí na tomto díle, z nichž většina již v současné době nežije. Kdo z Vás jste si koupil publikaci DĚJINY MĚSTA CHABAŘOVIC, a pozorně jste se do ní začel, musíte objektivně nabýt dojmu, že autoři neměli smysl pro časové a prostorové proporce. Ze 190ti stran textu je této události, která svým významem překročila nejenom hranice Chabařovic, ale i samotného Československa, věnována pouze jedna desetina jedné stránky, a to ještě v hrubě nevýstižné formě. S ohledem na další chyby, které se v publikaci vyskytují je to černá tečka spadající na vrub autorů, kteří se pod publikaci podepsali.

Využijme času, kdy jsou pamětníci mezi námi, aby podali svědectví o událostech a přibězích, kterých se kolem výstavby nastrádalo hodně.

Z těch nejpopovolanějších je Antonín Bastl, který odřídil většinu času budovaného díla. Jelikož čtete tyto řádky v rubrice *HISTORIE NAŠEHO MĚSTA*, zastavme zatím vyprávění o „Rybárně“ a vraťme se ještě minimálně o sto let zpět. V Chabařovicích a jeho okolí bylo dříve ke koupání využíváno několik rybníčků, které vznikly převážně samovolně, jako důsledek předchozí důlní činnosti. Přímo téměř v centru města však bývalo koupaliště, které k tomu účelu sloužilo ještě v době poválečné. Bylo v místech dnešního parčíku T. G. Masaryka. Jeho původní název byl ANGERTEICH - BADENSTALT.

ANGERTEICH - BADENSTALT

Angerteich - badenstalt, přeloženě rybník, nebo koupaliště na návsi vzniklo při výstavbě domů v ulici dnes nazvané Na konečné. Vodní plocha byla ohraničena z východní a západní strany stromořadím podél Smetanovi ulice a Na konečné. Stromy na těchto místech stojí dosud. Severní hranici tvořil prostor dnešní zastávky Na točně, jižní pak hráz, která je ještě nyní v pozadí busty T. G. Masaryka. Prostor dnešního okolí busty T. G. Masaryka měl však historicky úplně jiný vývoj. Břehová část, která bezprostředně ohraničovala vodní plochu byla strmě kamenná. V pravém rohu při pohledu od busty T. G. M. stávaly dřevěné šatny. Ty však byly zcela zničeny požárem. V krátké době po této události byly vystavěny nové a to do středové polohy březní části koupaliště, t. j. do míst dnešní zastávky. Šatny měly sedm převlékacích boxů. Vedle šaten stávala dřevěná skluzavka vysoká asi 3 m. Koupaliště mělo stálý přítok a odtok vody z koryta Ždírnického potoka. Do vody se buď skákalo, nebo se mohlo slézat po dvojích širokých dřevěných schodech, které vedly do vody přímo z prostoru šaten. V areálu koupaliště, u šaten, byla půjčovna loděk, které brázdily vodní hladinu v čase, kdy se nikdo nekoupal. Na poměrně stísněném prostoru vodní plochy bylo možné spatřit i čtyři plně obsazené lodky najednou. Při pravém rohu šaten v době provozních hodin koupaliště vlála vlajka na simulovaném dřevěném lodním stěžni. Hrázní, zatravněná plocha, která v těchto místech zůstala dosud, s mírným spádem k dnešní ulici T.

G. Masaryka byla využívána pro sušení a bělení prádla obyvatel okolních domů. Koupaliště ještě v době před 2. světovou válkou působilo upraveným dojmem. Daleko menší péče byla věnována koupališti v době poválečné, a tak se jeho prostor začal naplňovat odpadem všeho druhu, mezi kterým se volně pohybovaly ryby včetně kaprů, kteří vystavovali na obdiv místním pytlákům své hřbety. V roce 1958 byl prostor koupaliště zavezen sutí a na jeho místě vznikl dnešní parčík T. G. M. Projekt parčíku vypracoval tehdejší Zahradnický podnik Ústí n. L. Parčík si do dnešní doby uchoval svůj tvar, pouze keřová zeleň byla v roce 1993 nahrazena pestřejší výsadbou.

Nyní přesuňme opět pozornost do severního prostoru Chabařovic, do míst, kde dnes stojí objekty „Rybárny“, abychom navázali na úvod pojednání o současném koupališti, neboť zrovna od tohoto prostoru se začalo vše odvíjet. V době předválečné, přímo nad zahradnictvím POLLAK (později PLECHAČ), stával objekt oficiálně nazývaný HAFENMÜHLE (Přístavní mlýn). Mlýn s náhonovým rybníčkem a dřevěným mlýnským kolem měl číslo popisné 91 a byl v majetku chabařovického občana Jauckeho, který se hlásil k německé národnosti. Konfiskovaný mlýn byl jako provozní jednotka zastaven roku 1944. Majitel mlýna měl dva syny. Jak ukládala povinnost, museli oba narukovat v době druhé světové války do německé armády. Z válečného tažení se již domů nevrátili. Jeden byl jako příslušník zbraní SS popraven ve Francii a druhý skončil neznámý. Tak se stalo, že mlynář Jaucke neměl pokračovatele, což se začalo projevat na stavu a zařízení mlýna. Majitel byl nakonec zařazen do první vlny vysídlelců. Mlýn však nenašel majitele ani z řad nových osídlenců Chabařovic, a tak dále chátral. Jak to v oné hektické době chodilo, co bylo k světu, to se rozkradlo, zbytek zbořili vandalové a nakonec mlýn shořel. Zbyla po něm ruina s osamoceným dřevěným mlýnským kolem. Prostoru severně nad mlýnem se říkávalo V OLŠOVÍ, podle stromů, které tam vznikly jako samovolný porost na rozmáčeném území, kde se jim nejlépe dařilo. Celý prostor byl téměř nevyužitelný k jakékoliv činnosti pro vysokou hladinu spodních vod. Přišel rok 1948 a v Chabařovicích se utváří Jednotné zemědělské družstvo (JZD), pod jehož správu spadlo i uvedené území. S využitím porostu si však nevědělo rady ani JZD Chabařovice. Avšak podobný problém, který nyní před chabařovickými vyvstal se úspěšně řešil v jižních Čechách v roce 1569. Jakub Krčín z Jelčan tam vybudoval na rožmberském panství rozsáhlý rybníční systém.

CHABAŘOVICE PO VZORU JAKUBA KRČÍNA Z JELČAN

Kdo se narodil v rybářském prostředí jižních Čech po Krčínovi, může poučovat. Tak se stalo, když se v roce 1945 nastěhoval Karel Adamec původem z jižních Čech jako osídlenec do rodinného domku v Chabařovicích. Zaměstnání si našel v ČSAD Ústí n. L., kde pracoval jako údržbář v pneuservisu. Seznamovací pochůzky po okolí Chabařovic ho přivedly i do míst v okolí bývalého mlýna. Co tam viděl, to jemu - Jihočechemu od této chvíle nedalo spát. Zřejmě si řekl, že když Jakub Krčín před více než čtyřmistry lety dovedl vybudovat rybníky Nevděk (Svět) a Rožmberk v jižních Čechách, proč by to nemohl v současné době dokázat on, jako soukromník v chabařovických podmínkách. Jelikož se znal z doby rybaření s Ing. Říhou, profesorem Střední rybářské školy, využil této známosti ke konzultaci svého snu. Študovaný Říha, který toho času zrovna přecházel na Ministerstvo zemědělství do Prahy a se stavem věcí se seznámil přímo na místě samém v Chabařovicích, mu sice tento podnikatelský záměr rozmluvil, avšak poradil, jak toto grandiózní dílo realizovat v podmínkách zrovna zakládaného Jednotného zemědělského družstva Chabařovice. On sám přislíbil, že tento záměr bude podporovat přímo z postu ministerského úředníka v Praze. A tak se stalo, že novopečený občan Chabařovic s jihočeskou krví, jménem Karel Adamec nastupuje do JZD Chabařovice, aby tam snáze realizoval svůj sen. První projekty s honosným názvem RYBNÍČNÍ HOSPODÁŘSTVÍ CHABAŘOVICE vypracoval Ing. Liška. Již roku 1949 z popudu Ing. Říhy putuje do Chabařovic přímou cestou z ministerstva v Praze vysoká státní finanční podpora ve výši 800 000 Kčs s krycím

bonusem okamžitého zahájení stavby. A to byl imperativ k tomu, že se závěrem roku 1949 musela stavba zahájit. Jak to už bývá za penězi se táhne i sláva, a tu náležitě využily stranické a státní orgány Ústecka na všech stupních. Krajský výbor komunistické strany v Ústí n. L. organizuje pro tuto stavbu, přesahující svým významem zatím i hranice severočeského kraje, patronátní závod. Ten poskytuje na stavbu zdarma těžkou techniku. Ku pomoci je „nabefelována“ i levná pracovní síla Vojenského ženijního útvaru Terezín. Ta má rozhybat práce na Velkém lučním rybníku. Toho času není ještě s koupalištěm uvažováno. S velkou podporou a budovatelským elánem se Chabařovice proslavují průkopnickým činem nově budovaného pohraničí.

BUDOVÁNÍ RYBNÍČNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ CHABAŘOVICE **ZATÍM BEZ KOUPALIŠTĚ**

Rybníční hospodářství, jak tu stojí dosud, vzniklo na sloučených pozemcích zemědělského provozu JZD Chabařovice, na základě návrhů a dohody Ministerstva zemědělství v Praze a příslušných odborů Severočeského krajského národního výboru a Okresního národního výboru v Ústí n. L., za přímé finanční a projekční podpory Ministerstva zemědělství. Investorem bylo původně JZD Chabařovice. Stavba byla zahájena již v podzimních měsících roku 1949.

Cílem stavby bylo vybudování rybochovného zařízení pro chov kaprového kmene a dodatkových druhů. Od dalšího záměru, který spočíval v zajištění líhne pstruha, se nakonec upustilo z důvodu nízké průtočnosti přilehlých vodních toků s vysokou koncentrací průmyslu v okolí a silnou občanskou vybaveností v místech Telnice, Žandova, Chlumce, Strádova a Přestanova. Vlastní stavba tak prostorově rozsáhlého komplexu a postupné zprovoznování jednotlivých rybníků se neobešlo bez potíží, když zejména finančních prostředků se v závěrečné fázi nedostávalo. Nedodržení zásad technologie výstavby hrází Velkého lučního rybníka se ještě dnes, ale i v budoucnu bude projevovat vysokým stupněm propustnosti hrázního tělesa. Časté znečišťování vodních toků různými průmyslovými subjekty nad „Rybárnou“ z doby ožívání rybníků mělo za následek častý úhyn ryb, a tím i vysoké finanční ztráty. Celkové situaci v počátcích budování JZD Chabařovice neprospívala ani častá výměna předsedů a dalšího vedení JZD. Svůj podíl si zde našla i hospodářská kriminalita. Ta se děla jednak častým rozkrádáním stavebního a jiného materiálu, nebo cílenými finančními machinacemi původního vedení družstva. Nakonec musela zaúřadovat i hospodářská kriminálka a kam ta sáhla, nezůstal obvykle kámen na kameni. Pak to šlo zpravidla rychle, a to i v tomto případě. Vyvrcholením byl rok 1957. Předseda JZD a jeho účetní, jinak zaměstnanec spořitelny Ústí n. L., skončili s „klepety“ na rukou v chládku věznic. Pak se přikročilo k výběru kádra na post předsedy, který by učinil přítrž dalším machinacím. Téhož roku 1957 byl do funkce předsedy JZD Chabařovice jmenován Antonín Bastl. Z dnešního pohledu na období 50tých let, je i zajímavé, že šlo o člověka, který nikdy nebyl členem KSČ.

ANTONÍN BASTL

Antonín Bastl, narozen v r. 1915 přichází do severních Čech hned po válce ze Šumavy v rámci osídlování pohraničí po odsunu většiny obyvatel hlásících se k německé národnosti. Od roku 1945 se stává pro jeho rodinu novým domovem Český Bukov u Povrlů, kde převzal usedlost s hostincem popisného čísla 1. Již v té době měl technické - zemědělské odborné vzdělání, které později rozšířil o oblast ekonomie. Jeho oborem bylo ovocnářství. Od roku 1946 zajišťoval správu lesů oblasti Mojžíř, Maškov a okolí na ploše 400 ha. Roku 1956 předává usedlost a stěhuje se do Chabařovic, Sadová č. p. 212. Nastupuje do JZD Chabařovice jako řidič nákladního vozidla. Po odhalených finančních podvodech původního předsedy a účetního JZD se ujímá funkce předsedy razantním způsobem. Věcem

dává požadovaný řád a dostavuje se i hospodářská stabilita družstva. Pro liknavý a neodborný přístup k vedení staveb, nedodržování technologie výstavby, ale i další odhalené finanční „čachry“ záhy po svém nástupu dává nový předseda A. Bastl okamžitou výpověď Karlu Adamcovi. původnímu otci myšlenky realizovat v Chabařovicích rybochovné zařízení. Vlastní řízení výstavby kromě starosti o chod družstva přebírá na sebe. Do roku 1960 probíhá výstavba dle projektů a časového harmonogramu v rámci JZD Chabařovice. Ale již v době poválečné začíná na Chabařovicu expandovat důlní činnost, která s přechodem na povrchový způsob těžby zabírá stále větších ploch zemědělské půdy. V důsledku toho je v roce 1959 dáno JZD Chabařovice do likvidace a zbývající zemědělská půda vhodná k obdělávání je převedena pod Státní statek Předlice. Rozestavěná „Rybárna“ přechází majetkově na Český rybářský svaz - Ústřední výbor v Praze s výhradou přírodního koupaliště na Velkém lučním rybníku. Investiční hodnota celého majetku činila ke dni inventarizace 6 200 000 Kčs, včetně nákladů vynaložených JZD ve výši 1 200 000 Kčs.

Po zrušení JZD Chabařovice měl A. Bastl nastoupit do drůbežářského závodu ve Stadicích. Přáním ministerských úředníků však bylo, aby stavbu dokončil on. Tímto se v roce 1961 stává zaměstnancem Českého rybářského svazu - ÚV v Praze.

Pro další práce na stavbě komplexu si najímal brigádníky, především z řad chabařovických občanů. Doprojektováním stavby byl pověřen projektant Ing. Kecek z ČRS - ÚV Praha. Poslední stavbou byly rybníky č. 11 a 12. Pro rozšiřování okruhu znalostí z oblasti chovu ryb se stýkal s celou řadou předních odborníků bývalého Československa, ale znalosti získával i v zahraničí. Případ Ant. Bastla dává za pravdu dříve zavrhané tezi, a sice, že generálové rozhodují bitvy. To je možné dokladovat v tomto případě s odstupem doby. V dobách, kdy byl vlastní provoz řízen A. Bastlem, měla „Rybárna“ zvuk nejen v naší republice, ale i v zahraničí. Např. od roku 1968 exportuje ryby do Lucemburku a Rakouska v podmínkách a technickém zajištění přepravy, které musel vymyslet a realizovat s kolektivem chabařovických pracovníků téměř na koleně. Kdo chtěl prosperovat, musel se snažit. První tato přeprava chabařovického candáta vlastním upraveným přepravníkem na vzdálenost 1050 km se uskutečnila do přehrady v Ardennách. To byl počátek odbytu, který mu otevřel další obchody. Mezinárodní spolupráce a získávání dalších partnerů, nejen pro obchod, ale i pro osobní přátelství, mu přináší řadu odborných poznatků. Tato spolupráce se neustále rozvíjela a trvala plných 10 let - do roku 1978. Do Chabařovic chodili okukovat přední odborníci. Byla zde zavedena i pravidelná povinná praxe žáků Střední rybářské školy ve Vodňanech. Bylo se zde čemu učit. A. Bastl zavedl v areálu „Rybárny“ i chov kachen, kterému se věnovala jeho dnes již nežijící manželka. V letošním roce jsem se zúčastnil v Č. Budějovicích předjednání dohody mezi městy o spolupráci v podpoře rybářství. Ještě dnes, po mnoha letech, tam v kraji rybníků, vzpomínají na odborníka Bastla z Chabařovic. V roce 1976 dovršil A. Bastl důchodového věku, avšak ještě nějaký čas pracoval dál.

Absolvoval tvrdé soudní spory a pět arbitrážních řízení, které vedl k zachování životaschopnosti vodních zdrojů. Neměl to jednoduché s doly, které byly v oné době rozhodně preferovanější odvětvím. To vše se počítalo do schránky jeho zdravotního stavu. Vyvrcholilo to v roce 1978, kdy je A. Bastl postižen infarktem myokardu. V té době bydlí ještě v objektu „Rybárny“, ale dokončuje úpravy rodinného domku v Haškově ulici, kam se stěhuje v roce 1979. V tomto roce zrovna začíná výstavba přeložky tratě ČSD přes Velký a Malý Luční rybník. Ta je dokončena v roce 1981. V roce 1979 je vytvořen nový orgán učeňského a středního školství - Institut vzdělávání v zemědělství. Téhož roku tam A. Bastl nastupuje jako revizor na plný pracovní úvazek.

Dnes je Antonínu Bastlovi 84 let a užívá si zaslouženého odpočinku. Je stále vzpřímené postavy, bystré mysli, s jiskrou v oku. Je možné ho vidat v apartním kloboučku při procházkách městem. „Rybárnou“ již neprošel dlouho. Rád však dá konzultaci zdejším hochům ze sportovního rybářského klubu, kteří se s nadšením vrhli do obnovy okolí vodní retence Friedrich.

Sám říká, že mnoho přátel nemá. Říkalo se prý o něm, že byl moc tvrdý, vyžadoval kázeň a dokonce prý pohlavkoval. Ale bohužel, jinak to asi v oné době nebylo možné při řízení tak rozsáhlé stavby v podmínkách, kdy se nedostávalo stále častěji finančních prostředků. Musel se vypořádat z počátku převzetí stavby se zaběhlým fenoménem

některých pracovníků, kteří stále důmyslněji propracovávali hru „malá domů“. Nebyl ani rád, když to v „Rybárně“ páchlo alkoholem. Nelze mu však upřít, že manévroval „Rybárnou“ k úspěšným výsledkům. Když se podíváme na činnost této organizace dnes, po pravdě řečeno - už to není co to bývalo. „Rybárna“ si jen tak ševelí, ani nijak nevybočuje z průměru. Dnešní kapr už Bastla nezná, ale jeho jméno pro Chabařovice stále zůstává pojmem.

Takže v závěru letošního roku

nashledanou „U Bastla“ pro vánočního kapra.

KOUPALIŠTĚ A CHATOVÝ TÁBOR

Koupaliště Chabařovice je situováno do jižní vymezené plochy Velkého lučního rybníka, chatový tábor při jižním břehu Malého lučního rybníka jako součást Rybníčního hospodářství Chabařovice, i když vlastní správa tohoto rekreačního a oddechového zařízení od svého vzniku přešla pod město Chabařovice. S výstavbou Velkého lučního rybníka se začalo na podzim roku 1949 a finální práce byly dokončovány v roce 1956. První návštěvníci - plavci se objevují na Velkém lučním rybníku v teplotně nadprůměrném měsíci květnu roku 1958, jaksí mimo plán provozovatelů tohoto rybochovného zařízení. V uvedeném roce se na rozlehlé vodní ploše uskutečnila první neoficiální soutěž dotovaná jedním metrem piv pro toho, kdo vstoupí do historie přeplaváním rybníka po jeho nejdelší ose, která má 380 bm. Prý se to podařilo mladíkovi z Ústí n. L., který byl vybaven zkušenostmi z Labe. Jméno odvážlivce, ani stupeň dotovaných piv se v historických análech nedochovali. Chabařovické školy využily možnosti ke koupání, tak říkajíc na vlastní triko, již v roce 1958. Možnosti, získat pro roční rozpočet města neplánované navýšení finančních prostředků, využil tehdejší Místní národní výbor v Chabařovicích, když hbitě ohradil část louky pod hrází „drátákem“ a začal vybírat. Ceny byly snadno zapamatovatelné - „kačku“ za auto na provizorním parkovišti a „kačku“ za koupání. Druh plavek Místní národní výbor nikterak neomezoval. Ve zbývající části louky, pak zainvestoval první výstavbu pokladny a sociálního zařízení. Rybářský svaz se pak ani nestačil divit, co se odehrává na jeho vodních plochách. Od tohoto data, začal organizaci koupání zajišťovat MNV Chabařovice, bez dohody s majitelem, až do výskytu prvních větších malérů. Od roku 1962 zajišťuje město výstavbu prvních kabin, skokanského můstku, ale i výsadbu první zeleně. Ta je realizována dosti nahodile a amatérským způsobem. Např. větší část vysazených stromů jde záhy do likvidace po jejich seschnutí. Výsadba topolu bílého, který sice rychle naroste, ale pak dlouhodobě znepríjemňuje okolí obytné části Chabařovic, při produkci a odpadávání chmýří, v době od dubna do července každého roku. To má vliv na výskyt alergických onemocnění, ale i znečišťování širokého okolí. Po zralé úvaze se nakonec ujímá výsadby Zahradnický podnik Ústí n. L. Široké prostory kolem Velkého lučního rybníka se záhy stávají vyhledávaným místem mileneckých párů, kteří při ohníčcích, až do ranních hodin, zejména počítají hvězdy na obloze, zda souhlasí s propočtem Koperníka, a to za kouzelného zpěvu ryb rybochovného zařízení. V roce 1963 se začíná plánovat výstavba Malého lučního rybníka. Roku 1966 se objevuje na hladině první motorový člun. Za svoji neohlášenou výletní plavbu obdrží majitel člunu - jinak příslušník Veřejné bezpečnosti v Ústí n. L. od Bastla pokutu 500 Kčs. První maléry neorganizovaného koupání přišly s rokem 1967. Přehřátý číšník Říha se zchlazuje skokem do vody, ale již nevyplave. Jeho tělo bylo nalezeno za půl hodiny bez známek života. Téhož roku je zaznamenán na hladině Velkého lučního rybníka doslova mumraj, když mezi plovoucími hlavami se volně na vlnkách pohybuje 10 loděk. Žádný školený plavčík. Vyvrcholením je úraz tříleté holčičky, která se pohybovala bez dozoru po kamenné hrázi a zlomila si nožičku. Střet mezi městem a Rybářským svazem končí stanovením pravidel pro provoz koupaliště. Bójemi je ve vodě vymezen plavební prostor a dětské brouzdaliště. Koupaliště je oploceno a povolený počet loděk na hladině je stanoven na 5 s jedním záchranným člunem. Skokanský můstek je opatřen zábradlím. V roce 1968 se provádí oprava hráze a na boční strany jsou umístěny panely. Téhož roku se také dostavuje hráz

Malého lučního rybníka. Ten je dán do provozu po kolaudaci v roce 1972. K dobudování koupaliště a chatového tábora vynaložilo město nejvíce finančních prostředků v letech 1971 a 1972. V roce 1972 je vybudována písečná pláž s navezením přes 400 tun bílého písku z Jestřebí u České Lípy. Na koruně hráze byla vybudována písečná ochozová plocha. O chatový tábor je velký zájem, zejména z řad rekreantů bývalé NDR.

Devadesátá léta jsou ve znamení experimentů s pronájmem rekreačního zařízení. První smlouvu o pronájmu podepíše město se soukromým podnikatelem Kettnerem. Malá finanční zajištěnost podnikatele, poměrně nevydařené léto a špatně postavená smlouva jsou příčinou finanční ztrátovosti tohoto podniku. Druhý experiment v podobě pronájmu chatového tábora podnikatele E. Horvátové rovněž skončil nedodržením podmínek smlouvy. V závěru roku 1997 byla podepsána smlouva o pronájmu koupaliště a chatového tábora mezi městem a HVZ spol. s r. o. (JUDr. Hlavatý - Ing. Velek - Záhořík). Až tento třetí pokus se prokazatelně vydařil. Dnešní stav zařízení celého areálu předčí i předchozí roky jeho největší slávy, takže: příjemné pokoupaní v příjemném prostředí.

PŘÍBĚH GUSTAVA BRUNZE

V době, kdy Rybniční hospodářství Chabařovice přešlo po likvidaci JZD Chabařovice pod Český rybářský svaz se sídlem v Praze, výstavbu komplexů dále řídí A. Bastl a ten si na různé práce najímá brigádníky převážně z řad občanů z Chabařovic. Jedním z nich byl i Gustav Brunz, který zde pracoval v letech 1963 až 1971.

Gustav Brunz bydlel v malém domečku na dnešním Hus. náměstí č. p. 114. Tento dům s přílehlou truhlárnou stojí dosud a je nyní obýván panem Herzinou.

Gustav byl povoláním horník a pracoval na dole Milada I. Od roku 1920 vlivem snížené poptávky po uhlí se všechny okolní doly dostávají do velkých potíží. Výsledkem je propouštění horníků z dolů, omezení směnnosti a snižování výdělků. Jelikož většina chabařovických mužů je zaměstnána na okolních dolech, dochází zde k radikalizaci dělnického hnutí. Část horníků, převážně svobodných, řeší tuto situaci odchodem do dolů ve Francii a Belgii, kde jsou zaručeny v přepočtu na tehdejší měnu slušné výdělky. Tato krize povolání samozřejmě postihuje i Gustava Brunze a jeho přítele Josefa Pengla. Kamarád Pengl přichází s návrhem odchodu do Francie. O tom nechce Gustav zpočátku ani slyšet. Je chabařovickým patriotem a nedovede si představit, že by se ráno probudil jinde než v rodném domečku s výhledem na evangelický kostel, který naproti jejich domu ještě stával. Do sousední hospůdky „V Zátíší“ to měl pár kroků. V ní měli svoje místo, s kamarády z okolních dolů, přímo u okna s výhledem na košaté kaštiny. Od útlého věku ho přitahovalo městské muzeum hned vedle hospůdky. Děsila ho představa, že by měl opustit svoji nemocnou maminku. Co se však stalo v následujícím čase. Počátkem roku 1924 na zábavě v hostinci Jiřího z Poděbrad v Roudníkách (dnes hostinec p. Materny) se dovídá, že ho opouští jeho děvče. Zamilovala se do jeho kamaráda z dolu Marie Antonie v Roudníkách. Od této chvíle dostaly události rychlý spád. V březnu roku 1924 se ocitá s kamarádem Penglem ve francouzském přístavu Marseille.

Nechají se naverbovat na francouzskou loď, kde dostávají zálohu 5 000 franků. Jelikož jsou bez dokladů vysadí je v alžírském Oranu, odkud je vojenská policie eskortovala do cizinecké legie.

Cizinecká legie znamenala pro řadové příslušníky ztrátu identity. Ti existovali po celou dobu základní služby pouze jako evidenční číslo s identifikační známkou na krku. Většina vojáků cizinecké legie byli dobrodruzi, vrazi, zloději, recidivisté, nebo jinak soudně trestaní občané, kteří se útekem do cizinecké legie chtěli vyhnout vyměřenému trestu. Po odsouzení pěti let pak nachází absolventi uplatnění při výkonu státní moci, převážně v řadách policie, nebo pravidelné armády. Výcvik, který hochy z Chabařovic čekal, předčil i ta nejhorší očekávání. Tvrdé tresty, šikana od příslušníků starších ročníků, bezohledné zacházení. To bylo velkým soustem i pro horníky, kteří se museli v podzemí chabařovických dolů každodenně dívat smrti do očí. Jejich služba spočívala v tom, že byli nasazováni na

hlídky do skal vzdálených kolem třiceti kilometrů od pevnosti. Při střetu s kočovnými kmeny přežil ten, kdo rychleji vystřelil. Jejich obezřetnost na desetihodinové hlídce byla otupována ve dne nesnesitelným vedrem, v noci pak zimou. Bezohledným nepřítelem jim byl různý jedovatý hmyz, hadi a škorpióni, před kterými je chránil při spaní tuhý silný pytel. Naopak, jediným přítelem jim byla mula (kříženec klisny koně a hřebce osla). V předposledním čtvrtém roce povinné služby v legii začal Gustav s Josefem osnovat plán útěku. Na hlídce se jim podařilo získat přízeň rodiny Tuaregského kočovného kmene, která jim prodala, za zbytek žoldu a náboje, kozí měchy naplněné pitnou vodou a celé dva dny jim rodina dělá průvodce při útěku neznámým krajem ve směru na Benghází. Zamýšlenou osou jejich cesty zpět do Chabařovic bylo Řecko, Bulharsko a Maďarsko. Délka přesunu - 400 km. Přesun byl nadmíru těžký. Ve dne spali ve skalách, v noci prchali. To vše ve strachu z dopadení, které by pro ně znamenalo jistou smrt zastřelením. Třetí den přesunu jim uhynula mula následkem uštknutí černou zmijí. Následující den uhnali k smrti i druhou mulu. Došla i voda. Část cesty do Benghází je převezl kamion. O poslední cenné předměty i černé acháty, které měli u sebe, je obrali námořníci, kteří je přepravili do Prevezy v Řecku. Po třech měsících cesty se konečně dostali do Chabařovic. Psal se rok 1930. Když se opět po šesti letech v noci objevili na náměstí, neubránili se slzám. Bohužel, Gustav zjišťuje, že jeho maminka zemřela hned po jeho odchodu do ciziny. Setkání s kamarády proběhlo nad jejich očekávání. Do omletí a rádi dávali k dobru svůj příběh po hospůdkách, na zábavách, ale i v novém prostředí jejich zaměstnání. Úloha hrdinů jim seděla, zejména při vyprávění v prostředí udivených a toužících dívek. Situace v chabařovických dolech se v době jejich nepřítomnosti stabilizovala, přestože jejich důl Milada I, byl uzavřen 15. 4. 1924. Novopečení hrdinové však získali přednostně místo na dole Milada II. V nové situaci nezmeškali oba kamarádi ani příležitost se oženit. Jejich vyprávění neznalo hranic a život běžel dál. Za dva roky obdrželi oba nezávisle na sobě dopis s pozvánkou do francouzského přístavního města Le Havre. Očekávalo je tam údajně nějaké příbuzenstvo. Gustovi se to zdálo podivné, vždyť přece v zahraničí nikoho neměl, a tak ani necítil povinnost odepsat. Jinak je to s Josefem. Ten si vzpomene na tetu, která za první republiky emigrovala do Ameriky. Kdo ví, třeba se setkají ve Francii. Co by nejel, má všechno placené. Společně s ženou se ocitá ve Francii. Nastupují na loď, cesta je příjemná. Teď teprve v klidu na houpající se lodi, při opětovné návštěvě Francie se mu znovu začínají vracet vzpomínky na strastiplných šest let odloučení, z nichž čtyři léta strávil v cizinecké legii. Svůj příběh s upřesněním detailů opět, již poněkolkáté vypráví své ženě. Ani se nenadají a jsou od pobřeží vzdáleni asi 50km. Dlouze se zamyslí, snad přestal vnímat i okolí. Náhle slyší výkřik své ženy, zpozorní. Těsně před sebou, přímo mezi očima vidí ústí hlavně pistole. Po třech ranách a před zraky své ženy padá na zem. Oficiální vojenský úmrtní protokol je krátký a strohý. Josef Pengl, narozen v Chabařovicích, národnost česká zastřelen jako zběh na francouzském výsostném území. Podpis nečitelný. Když se později Gustav dozví o smrti svého přítele, uvědomí si, že je mu, jako zběhovi usilováno o život - žije s podmínkou. V Chabařovicích se rodina rozrůstá o dvě dcery, z nichž jedna dosud žije v Ústí n. L. V sedmdesátých letech těžce onemocní jeho manželka. Jelikož byla německé národnosti, měla představu, že ji mohou vyléčit pouze v Německu. Emigrují proto do tehdejší Německé spolkové republiky. Novým domovem se jim stalo malé městečko Achen, kde Gustav získal práci zemědělského dělníka. Jeho žena umírá rok a půl po emigraci. Ve Francii došlo v roce 1956 k úpravám statutu cizinecké legie. Na základě toho žádá Gustav o přiznání důchodu za léta strávená v legii. Je mu vyhověno a má i možnost výběru mezi měsíční pravidelnou odměnou 600 franků, nebo jednorázovou odměnou ve výši 12 400 marek. Vybírá druhou možnost. Za obdrženou odměnu koupil dceři tuzexový automobil. Již jako emigrant navštěvuje dvakrát Chabařovice. Gustav Brunz umírá v roce 1978.

St. Sochocký

